

Zorgen van Brugklasouders: Loslaten is moeilijk. Wanneer vertrouw je het?



Fietsersbond

M. van Dillen en P. Strik,

Fietsersbond afdeling
Hilversum

Dit rapport is geschreven met Human Intelligence, met AI ondersteuning voor de grafieken.

Inleiding

De Gemeente Hilversum heeft een eigen fietsbeleid, sinds 2023. Daarin zijn acties opgenomen voor meer fietsparkeren en educatie plus een enkel knelpunt rondom scholen (programma VeiligNaarSchool). Verder heeft de afdeling Mobiliteit plannen voor het realiseren van 5 DoorFietsRoutes van en naar het station Hilversum. Deze routes zouden ook de hoofdroutes moeten worden voor fietsers binnen de bebouwde kom.

Er lijken weinig zorgen te zijn bij de gemeente over de veiligheid van fietsers. Dit mede dankzij de ongevalsstatistieken die gemiddeld zijn voor Nederland, en de Fietsmonitor die ook gemiddeld uit komt.

Regelmatig horen we bij de Fietsersbond andere geluiden van ouders. Ouders die zich zorgen maken als ze hun kinderen laten fietsen. Die hun kinderen dus lang in de bakfiets houden, en pas laat zelf laten fietsen.

Als kinderen later gaan fietsen, hebben ze minder ervaring als ze de langere rit naar de middelbare school gaan maken. Verkeersregels en gewenst gedrag wil je geautomatiseerd hebben ruim voor die tijd. Bovendien maakt de autonomie en de gezondheid die fietsen veroorzaakt, van kinderen de gelukkigste van de wereld. Daarom willen we bij de afdeling Hilversum eigenlijk bereiken dat alle kinderen in Hilversum vanaf hun 8^e zelfstandig naar school kunnen gaan. Maar daar zijn we nog lang niet.

Een goede reden om iets meer uit te gaan zoeken over die zorgen. Hoeveel ouders maken zich zorgen over hun fietsende kinderen? Welke zorgen maken ze zich? Hoeveel zien ze van wat er verder in de gemeente op verkeersgebied gebeurt?

Vanuit de Fietsersbond konden we samenwerken met de grootste middelbare school van Hilversum, het Comenius College, om alle ouders van de brugklassers van schooljaar 25/26 te bevragen. We hopen dat de gemeente met deze resultaten hun beleid en onderhoud kan aanpassen om quick wins te pakken en het lange termijn perspectief voor deze kinderen te verbeteren en de doelstelling van 8 jaar een stuk dichterbij te brengen, om te beginnen met veilig fietsende middelbare scholieren.

Doel

Dit rapport is een nulmeting.

Als Fietsersbond hopen we op meer metingen, zodat ontwikkelingen in de tijd gevolgd kunnen worden. Ook een verbreding van het onderzoek naar meer middelbare scholen is een wens voor later.

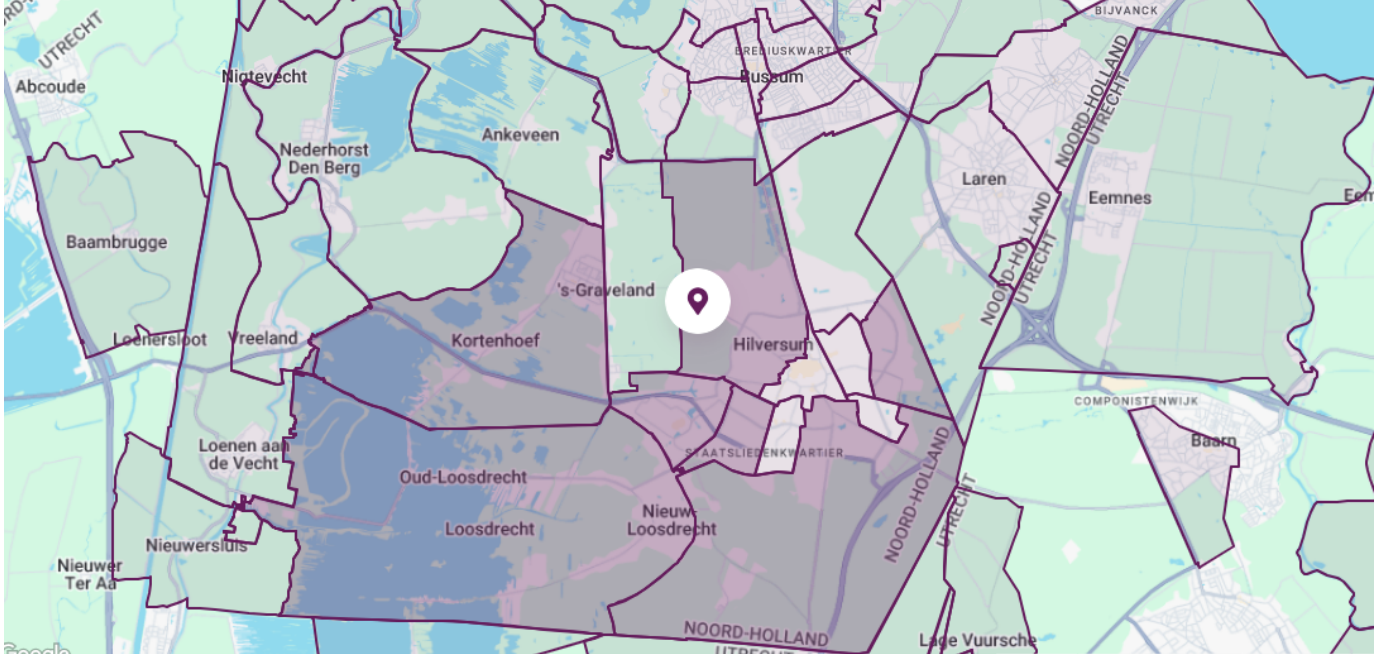
Ons doel is dat alle Hilversumse kinderen vanaf 8 jaar zelfstandig naar school en sport gaan. Er zullen altijd ouders met zorgen blijven, maar 60% moet dit toch met een gerust hart kunnen laten. Bij brugklassers zouden niet meer dan 20% van de ouders zich zorgen moeten maken: er blijven natuurlijk altijd wildebrassen en onzekere types naar de brugklas gaan. En deze 20% zouden alleen de onvermijdbare zorgen moeten zijn die ouders nu eenmaal hebben, als we naar de ongevalsstatistieken en de krantenberichten kijken. Omdat de meeste mensen zonder zorgen fietsen, zoals in Utrecht, Amersfoort of Zwolle.

Resultaten:

Aantal brugklassers verstuurd: 300

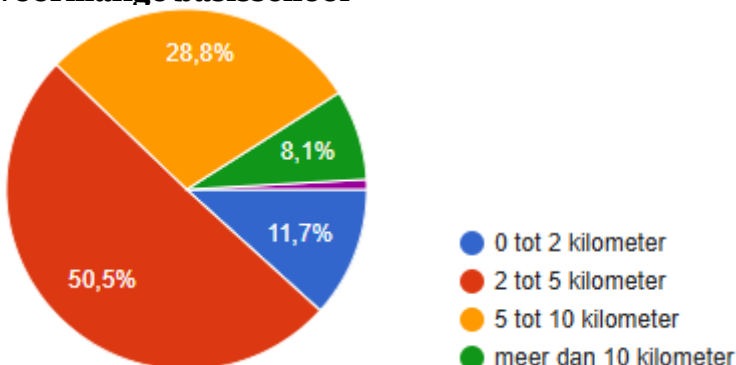
Aantal ingevulde-enquêtes: 111 (37%)

Er is naar postcode gevraagd, en daaruit blijken de leerlingen van het Comeniuscollege vooral uit Hilversum, 's Graveland, Kortenhoef en Loosdrecht te komen (paars gebied)

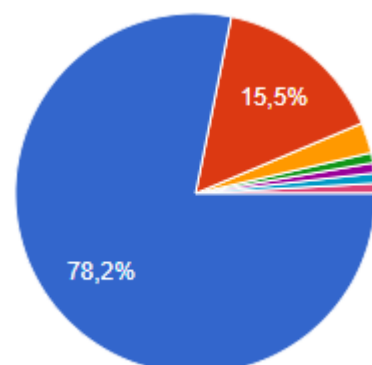


Het zal niemand verbazen dat de kinderen voor hun middelbare school verder moeten fietsen dan voor hun lagere school. Voor de meesten is het verschil maar enkele kilometers. Toch is het voor de kinderen een grote stap, van de bekende korte route naar heel Hilversum door. In wisselende routes, want het ene vriendinnetje vraagt een andere route dan die jongen waarmee je je verslag samen maakt. Onze adviezen zullen dus ook gaan over de hele (toekomstige) gemeente, want daar komen de scholieren vandaan, en dat hele verzorgingsgebied moet veilig te fietsen zijn.

Afstand van huis tot het Comenius voormalige basisschool



Afstand van huis tot

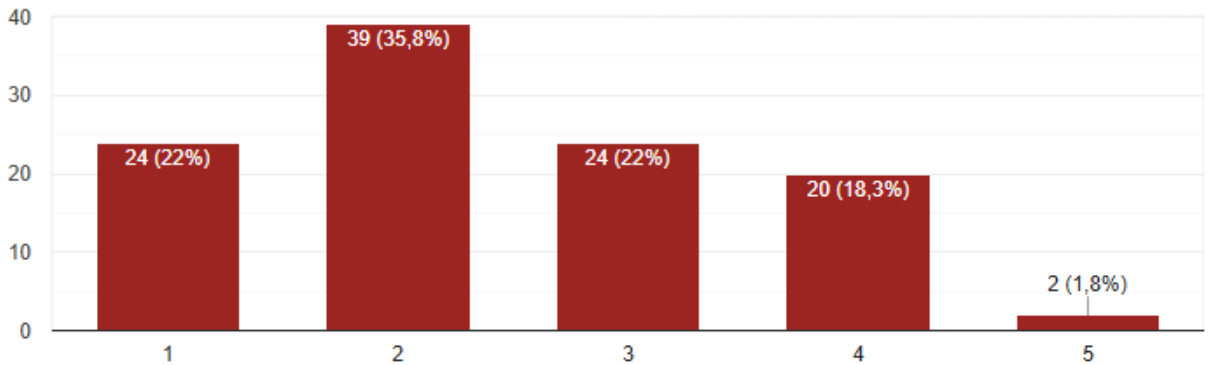


💡 2 Ouders melden dat hun kind niet naar school mag fietsen, omdat ze dat te onveilig vinden. De ene heeft een grote afstand te fietsen (16 km, over een route die volledig fietspaden kent), de andere heeft een handicap (en fietst binnen Hilversum). Dat er ouders zijn die middelbare schoolkinderen niet durven laten fietsen, vinden we zorgwekkend.

Dit zijn scenario's waarbij we in Nederland het normaal vinden dat een kind naar de middelbare school fietst en kan fietsen, in Nederland. Toch durven deze ouders dat niet aan. We hopen dat de gemeente dit serieus oppakt, bijv. doordat de fietsambtenaar contact opneemt met die ouder voor een oplossing. Die ouder geeft in de enquête aan graag deze hulp te willen. De Fietsersbond wil meedenken, indien dat de ouder verder helpt.

Zorgen?

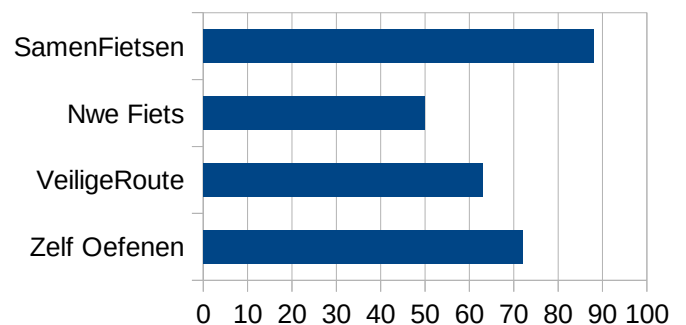
De meeste andere ouders maken zich wel zorgen als ze “eraan denken dat hun kind na de zomervakantie zelfstandig naar de middelbare school gaat fietsen”, maar die zorgen bij velen ‘een beetje’.



Onze complimenten voor het assertieve gedrag van de ouders. Ze gaan met de zorgen aan de slag:

- Ouders kopen een nieuwe fiets,
- bedenken samen met het kind een goede fietsroute,
- bespreken de knelpunten en oefenen de route samen.
- Veel kinderen fietsen met een vriend of vriendin naar school.
- Vijf kinderen dragen een helm.

Welke maatregelen neem je om jouw kind veilig naar de middelbare school te laten gaan? (meerdere antwoorden mogelijk)



NB: We hebben niet alle grafieken hier opgenomen, de rest is te vinden in de bijlage 3.

Om de antwoorden feitelijk en neutraal te houden, hebben we specifiek gevraagd of de ouder zorgen heeft over hun eigen kind. 64% van de ouders vindt dat hun kind veilig rijdt. Van de 36% met zorgen ziet 70% van de ouders dat hun kind snel afgeleid is, 30% dat hun kind moeite heeft het verkeer goed in te schatten en 21% zien dat hun kind geïntimideerd rondrijdt in het verkeer. (Ouders konden meerdere opties hier aankruisen)

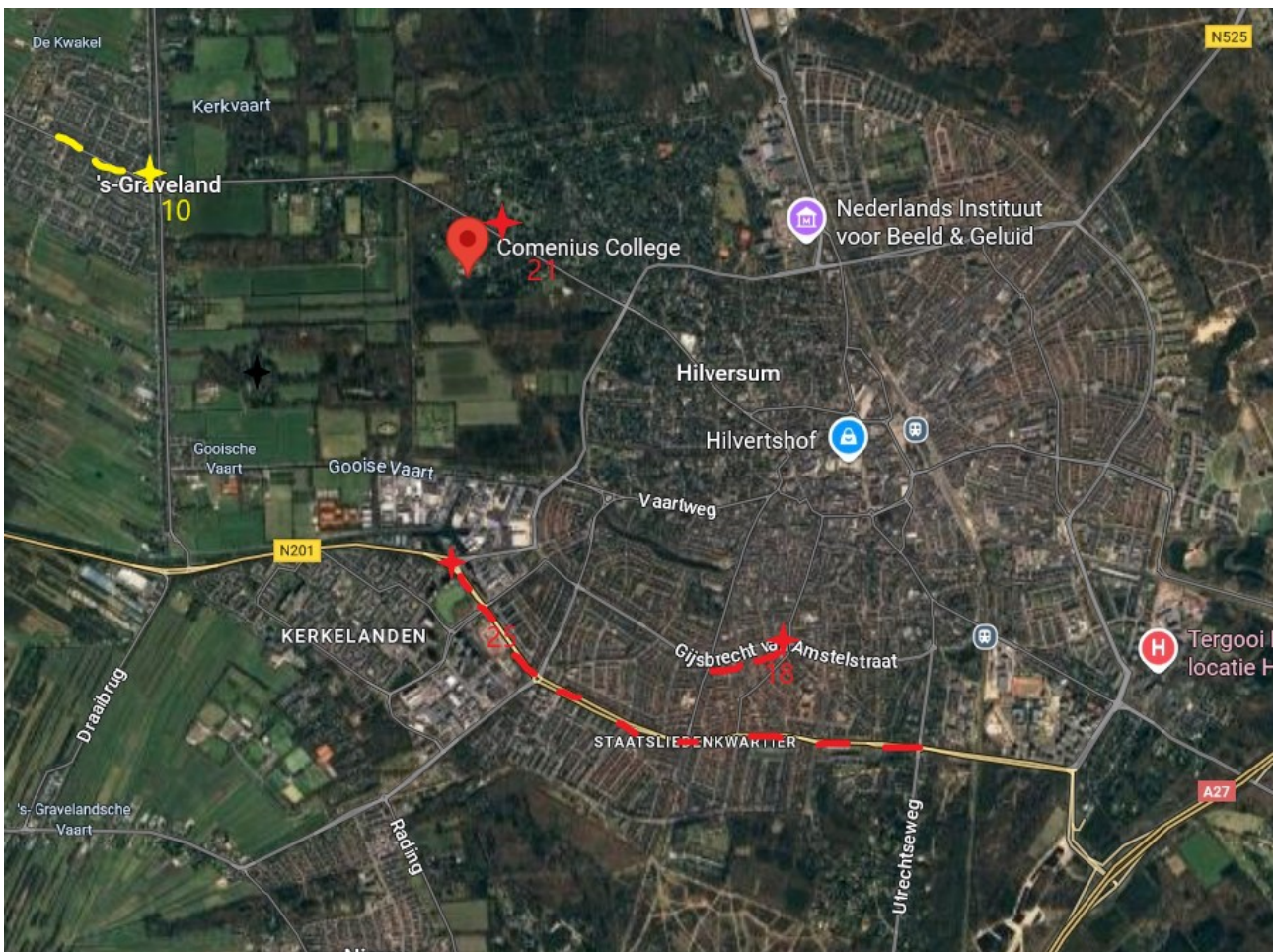
💡 1 Ouder zegt dat zijn kind “te sportief rijdt”. De meeste ouders geven juist aan dat hun kind erg voorzichtig rijdt, en hebben vertrouwen in hun kind.

Bij doorvragen naar de zorgen over lastige verkeerssituaties heeft 88% van de ouders zorgen. 85% van hen heeft zorgen over de fatbikes op de weg, 69% over de auto's, en 66% over de vrachtwagens en bussen. Dat komt niet overeen met de statistieken van verkeersdeelnemers die ongelukken veroorzaken, maar laat goed de zorg om fatbikes zien. Slecht 43% ziet ebikes als een zorg. Opvallend dat fatbikes zoveel hoger scoren dan autos en zelfs vrachtwagens.

Bij het doorvragen over de route, heeft 'maar' 68% van de ouders zorgen, en die zijn minder eensgezind in waar het in zit. Kruisingen zonder verkeerslichten zijn een zorg voor 43% en 50 km wegen voor 32% van de ouders.

Bij doorvragen over anderen in verkeer schiet het aantal ouders met zorgen omhoog naar 80% zorgen over anderen en 70% van de ouders hebben zorgen over specifieke punten. Alle punten zijn te vinden in de data (zie aanhangsel).

De meest genoemde punten hebben we hier op een kaart gezet:



Het is duidelijk dat de herinrichting van de Gijbrecht op grote zorgen van de ouders kan rekenen. De kruispunten van de Diependaalse laan (een provinciale weg) zijn al langer bekend bij Fietsersbond en gemeente. Dat geldt ook voor de fatbike zorgen.

Voor ons is opvallend dat de klapbrug bij Kortenhoef zo hoog scoort, ondanks dat daar maar een beperkt gedeelte van de scholieren vandaan komt.

💡 Het echte zorgpunt is natuurlijk dat de oversteek nota bene recht voor de school zo slecht is en zoveel zorgen oproept.

Alle punten die de ouders hebben genoemd, zal de Fietsersbond aan de gemeente overdragen (anoniem). Ook gaat de Fietsersbond hun eigen knelpunten lijst hiermee updaten.

Aanbevelingen van de ouders

Een afsluitende vraag was of ouders hulp kunnen gebruiken om hun brugklasser veilig naar school te laten fietsen. Op deze vraag kwamen niet alleen concrete hulpvragen, maar hadden ouders ook aanbevelingen voor de gemeente:

- Verlaag op meer plekken de maximumsnelheid van 50 naar 30 kilometer per uur
- Plaats verkeerslichten bij kruispunten
- Kies bij het aanpassen van wegen voor vrijliggende fietspaden
- Stel een verbod op fatbikes in, en handhaaf in ieder geval op het gevaarlijke gedrag. Door rood rijden en roekeloos gedrag zijn nu al per wet verboden. Handhaving tijdens de ochtendspits moet haalbaar zijn.
- Geef voorlichting aan kinderen over veilig fietsen - bijvoorbeeld niet je telefoon in de hand hebben tijdens het fietsen - en handhaaf hierop

Conclusie

Ouders maken zich in grote getale zorgen.

Deels hoort dat natuurlijk bij het ouderschap. En deels is het voorstelbaar: van de korte, bekende route naar de basisschool met misschien 1 oversteek of kruispunt, gaan de kinderen nu heel Hilversum door, waar ze veel meer kruisingen en oversteken tegen gaan komen. Logisch dat ouders hier enige zenuwen over hebben. Bovendien experimenteren pubers met hun gedrag, dat hoort bij hun leven, maar dat maakt ouders niet geruster.

Omdat dat fietsende pubers bij het leven horen, hoort de infrastructuur hen ook te faciliteren. Gedrag van fietsers of van andere weggebruikers moet zo veilig mogelijk geleid worden en zoveel gevaren wegnemen dat normaliter fietsers veilig thuis komen. En dat kan, bij de juiste ontwerpen, blijkt uit vele steden in Nederland en tegenwoordig ook in andere landen.

De zorgen van deze ouders gaan vooral over kruisingen zonder verkeerslichten (43%) en wegen waar 50 gereden mag worden, en dit prima binnen de mogelijkheden van de gemeente om aan te pakken.

Op dit moment blijkt dat ongeveer de helft van de ouders zich (best) veel zorgen maken. Over hun eigen kind en diens gedrag. Over andere weggebruikers.

Als we doorvragen naar alleen de verkeerssituaties is nog steeds één op de drie ouders bezorgd. En ze zijn opvallend eensgezind in hun zorgen, en noemen (elke keer) een beperkt aantal hotspots voor die zorgen. En juist bij die vraag zou de infrastructuur de zorgen van de ouders moeten wegnemen. We zouden daar dus graag verbeteringen zien in Hilversum.

Aanbeveling

De nieuwe situatie op de Gijsbrecht zou volgens de gemeente veilig genoeg moeten zijn, maar veel ouders noemen dit als hun punt met de meeste zorgen.

De plek van fietsers is niet aangegeven. Onzekere fietsers en haastige automobilisten, steeds vaker in een SUV, zijn geen duurzaam veilige combinatie op een kruising. De afwezigheid van alle lijnen op de kruising geeft veel vrijheid, die vooraf door de sterkte verkeersdeelnemers gebruikt wordt. Verder is de stoep heel groot uitgevoerd. Er is dus ruimte om een of meer fietssuggestiestro(o)k(en) naast de autoruimte te maken. Het smaller maken van de fietspaden net voor de kruising, is een bijzondere ontwerpkeuze.

Wij zouden het liefste een andere inrichting hebben die voor de fietsers meer danwel echt

bescherming biedt.

Om te beginnen hopen we dus dat deze weg goed gemonitord wordt. Elke maand observaties en een scherpe continue blik op de ongevalsstatistieken en 112 meldingen hier zijn een noodzakelijk begin. Aanpassingen zouden niet moeten wachten op een nieuwe ronde onderhoud, maar moeten passen bij het geobserveerde risico voor scholieren en kinderen. Dit punt ligt ook op veel schoolroutes. De Fietsersbond Hilversum snapt dat zoveel ouders hun zorg uitspreken.

De oversteek bij de ingang van het Comenius college zou ook op korte termijn een analyse moeten hebben, gezien alle genoemde zorgen.

De fietspaden bij de oversteek 's Gravelandseweg ter hoogte van de school, zijn smal. Er is ruimte om het fietspad aan de zuidzijde te verbreden naar het CROW minimum van 2,30.

De stoep is deels verlaagd bij de oversteken, maar lang niet overal een grote fietsstroom faciliterend. En die is in de schoolspits natuurlijk wel degelijk te verwachten.

Verder is er nu geen regeling tussen fietsers en auto's. Een VRI, die alleen tijdens de ochtendspits aan is, zou hier soelaas kunnen bieden. (analoog aan de VRI bij de Bavinckschool)

Verder zijn er diverse punten die we graag hoger op de Priowegenlijst willen hebben, zodat deze met een jaar verbeterd kunnen worden.

- Smidsbrug (klapbrug) bij 's Graveland.
- rotonde Diependaalse laan bij de McDonalds. Betere zichtlijnen, meer opstelruimte voor fietsers en een verkeerslicht tijdens de ochtendspits.
- rotonde op de Emmastraat bij Gooiland
- kruising Melkpad-'s Gravelandseweg

Sommige andere veelgenoemde punten kunnen ook aangepakt worden door deze te betrekken bij een project dat daar vlakbij al wordt uitgevoerd (Arenapark en Kerkbrink). We hopen dat deze tip meegeven aan de gemeente snelle uitvoering mogelijk maakt.

De zorgen van deze brugklasouders ondersteunen onze wens dat alle wegen (behalve de buitenring) naar 30 km/h worden. **"50 is veel te snel voor veilig"** merkt een van de ouders kort en krachtig op. En het is duidelijk dat de gemeente serieus moet kijken om fietsers meer ruimte en faciliteiten (verkeerslichten, fietspaden -op de juiste breedte- en met voldoende opstelruimte) te geven bij oversteken.

De zorgen over fatbikes willen we graag verbinden aan een dringende oproep aan de gemeente daar meer mankracht voor vrij te maken voor handhaving van deze hopelijk-niet-opgevoerde-ebikes, juist in het begin van het schooljaar, in juni en aan het begin van het nieuwe jaar.

Tenslotte maakte 1 ouder nog een opmerking over vervoer voor gehandicapte scholieren. De busjes van het leerlingenvervoer zouden op sommige punten gevaarlijk rijden. De gemeente kan hier makkelijk handhavend optreden, als opdrachtgever.

Tenslotte wil de Fietsersbond deze enquête volgend jaar wederom uitvoeren, zodat we hopelijk positieve vergelijkingen kunnen zien. We staan er open voor dat de gemeente deze overneemt en dit professioneel laat uitvoeren bij de nieuwe lichte brugklasouders, zodat er volgend jaar meer uit te halen is. Deze enquête is duidelijk een goede bron van participatie en signalering van probleemplekken in onze gemeente.

We hopen verder dat we voldoende mankracht of een financiering kunnen vinden om de enquête uit te breiden naar deze ouders aan het eind van het schooljaar, om te zien wat er is geworden van de zorgen van de ouders, na 8 maanden fietservaring op hun school-huisroute.

Aanhangsel 1: vragenlijst

Maak je je zorgen, als je eraan denkt dat je kind na de zomervakantie zelfstandig naar de middelbare school gaat fietsen?
Maak je je zorgen over het gedrag van je kind in het verkeer?
Welke zorgen heb je over het gedrag van je kind in het verkeer? (meerdere antwoorden mogelijk)
Maak je je zorgen over het gedrag van andere weggebruikers?
Over het gedrag van de bestuurders van welke vervoersmiddelen maak je je het meeste zorgen? (meerdere antwoorden mogelijk)
Maak je je zorgen over specifieke verkeerssituaties? Bijvoorbeeld: een drukke weg, rotonde, spoorwegovergang of kruispunt?
Als je denkt aan lastige verkeerssituaties die je kind tegenkomt op de route, waar denk je dan het meeste aan? (meerdere antwoorden mogelijk)
Over welke weg maak je je het meeste zorgen? Noem de straatnaam en plaatsnaam
Over welk kruispunt maak je je het meeste zorgen? Noem de straatnamen en plaatsnaam
Over welke andere verkeerssituatie(s) maak je je zorgen? Noem de straatnamen en plaatsnamen en omschrijf de situatie(s)
Welke maatregelen neem je om jouw kind veilig naar de middelbare school te laten gaan? (meerdere antwoorden mogelijk)
Zou je hulp kunnen gebruiken om je kind veiliger te laten fietsen? Bijvoorbeeld van de school, de gemeente of de Fietzersbond? Zo ja: wat voor soort hulp?
Wat zijn de cijfers van je postcode?
Hoe ver is het fietsen van je huis tot de basisschool waar je kind nu nog naartoe gaat?
Hoe ver is het fietsen van je huis tot de middelbare school waar je kind straks naartoe gaat?
Wil je kans maken op een van de fietsverlichtingssets en mag de Fietzersbond contact met je opnemen als je hebt gewonnen? Zo ja, dan kun je hieronder je e-mailadres invullen
Wil je aanwezig zijn bij het aanbieden van de enqueteresultaten aan de wethouder op vrijdagochtend 3 oktober bij het Raadhuis? Zo ja, dan kun je hieronder je telefoonnummer invullen

Email en telefoonnummer gegevens zijn alleen gebruikt voor het winnen van de lampen en organiseren van de aanbieding aan de wethouder. Deze gegevens niet verder niet opgeslagen of aan iemand doorgegeven.

De geanonimiseerde dataset is op aanvraag beschikbaar voor de Gemeente Hilversum en voor onderzoekers.

Aanhangsel 2: Zorgenpunten, uitgewerkt

Er zijn 3 vragen waarbij naar zorgelijke infrastructuur punten werden gevraagd. Op de kaart in het rapport zijn alle benoemingen opgeteld.

Het is lastig een goede omschrijving te geven van elk zorgpunt, omdat de omschrijvingen variëren van globaal ('Diependaalse laan'; 'het laantje bij het bos') tot heel specifiek. We hebben dit naar eer en geweten proberen samen te vatten, en hierbij ook de opmerkingen in het achterhoofd gehouden die ouders ons als Fietsersbond op andere momenten vertellen.

De gemeente ontvangt alle exacte meldingen zoals de ouders deze gedaan hebben, en kan dus haar eigen beeld zelfstandig vormen.

Infra punt	Zorgen Weg	Zorgen Kruispunt	Zorgen Verkeer
Diependaalse Laan	11	4	5
Gijsbrecht v Aemstelstraat	10	8	
's Gravelandse weg (oversteek school)	11	10	
Emmastraat	3		
Kerklaan+ bruggetje	3	4	3

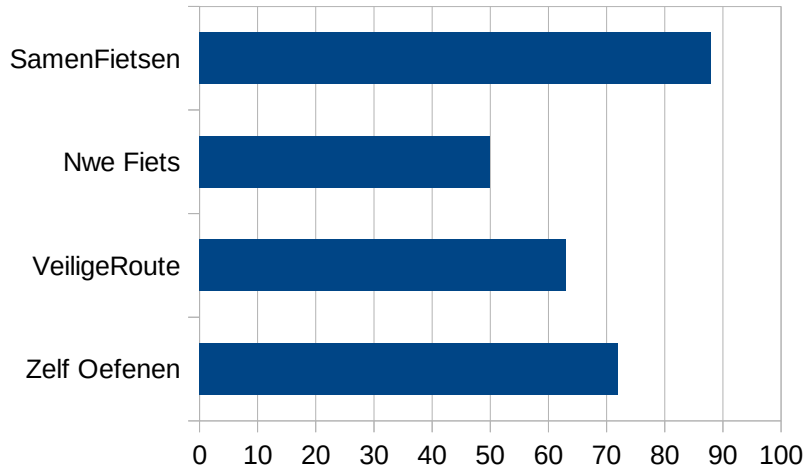
Natuurlijk zijn dit niet alle genoemde punten, sommige punten worden slechts 1 of 2 keer genoemd. De data is op aanvraag verkrijgbaar (hilversum@fietsersbond.nl)

Het beeld dat oprijst bij elk van deze punten, gaat om de volgende problemen

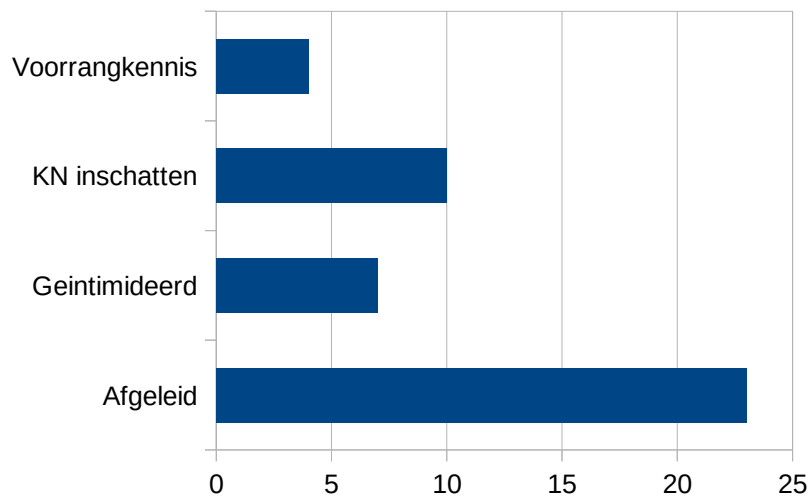
Infra punt	Details
Diependaalse Laan	Diverse kruisingen worden genoemd, maar vooral die bij de McDonalds/Vreelandse weg levert zorgen op.
Gijsbrecht v Aemstelstraat	Diverse generieke opmerkingen, maar velen specifiek over de kruising met de Neuweg. (enkele andere kruisingen krijgen ook een opmerking)
's Gravelandse weg (oversteek school)	Veel omschrijvingen van hetzelfde punt, maar het is duidelijk dat de ouders vrezen dat de kinderen hier niet veilig de 's Gravelandse weg kunnen overkomen om bij school te komen. Er is geen opstelruimte, een krap fietspad en hoge stoepen.
Emmastraat	Generieke vermeldingen, en enkele specifieke die over de rotonde bij het Oostereind gaan.
Kerklaan+ bruggetje	Veel omschrijvingen van waarschijnlijk hetzelfde punt. De oversteken voor fietsers voor en na het bruggetje hebben weinig opstelruimte voor fietsers. En in de ochtendspits rijden auto's niet alleen bij groen, en er zijn vrachtwagens. Een zorgwekkende combinatie.

Aanhangsel 3: Resultaatgrafieken

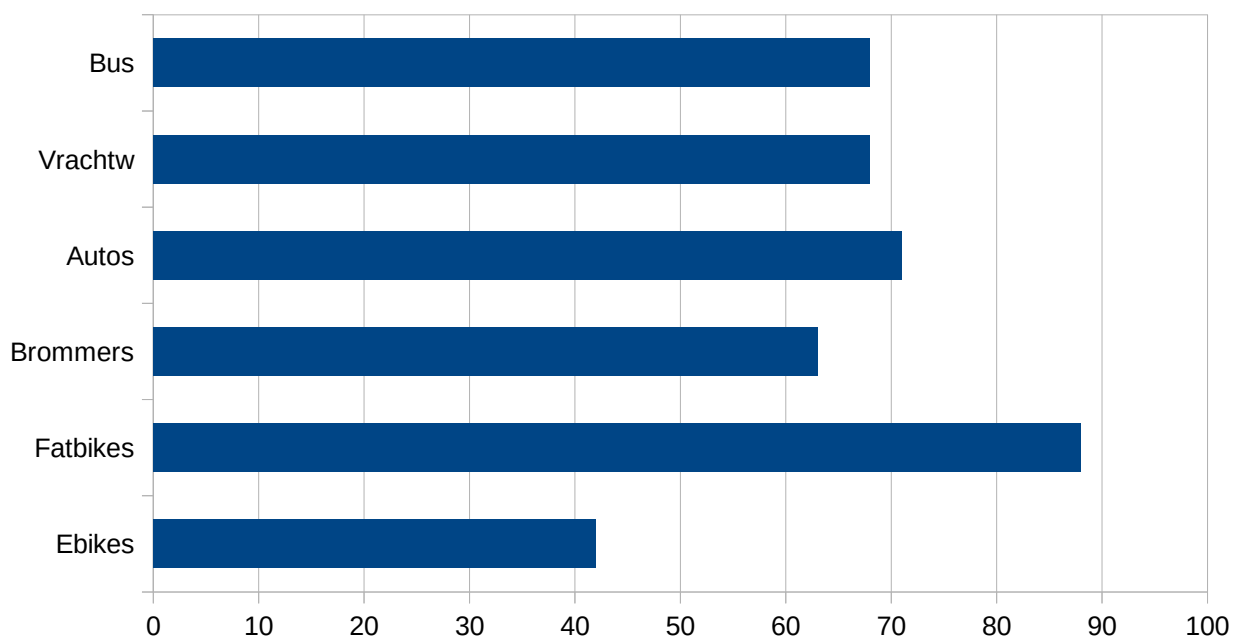
Welke maatregelen neem je om jouw kind veilig naar de middelbare school te laten gaan? (meerdere antwoorden mogelijk)



Welke zorgen heb je over het gedrag van je kind in het verkeer? (meerdere antwoorden mogelijk)



Maak je je zorgen over het gedrag van andere weggebruikers?



Als je denkt aan lastige verkeerssituaties die je kind tegenkomt op de route, waar denk je dan het meeste aan? (meerdere antwoorden mogelijk)

